

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 258/2024
11.12.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јован Мишчевић, адвокат у ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2233/23 од 14.09.2023. године, у седници одржаној 11.12.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2233/23 од 14.09.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Кикинди, Судска јединица у Новом Кнежевцу П 491/2022 од 16.05.2023. године, ставовима првим и другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена Република Србија, Министарство унутрашњих послова да исплати тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности износ од 2.500.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, а по основу материјалне штете због изгубљене зараде износ од 251.680,00 динара, са законском затезном каматом и то: на износ од 11.440,00 динара почев од 01.04.2018. године до исплате, на износ од 25.168,00 динара почев од 01.05.2018. године до исплате, на износ од 24.024,00 динара почев од 01.06.2018. године до исплате, на износ од 26.312,00 динара почев од 01.07.2018. године до исплате, на износ од 24.024,00 динара почев од 01.08.2018. године до исплате, на износ од 25.168,00 динара почев од 01.09.2018. године до исплате, на износ од 26.312,00 динара почев од 01.10.2018. године до исплате, на износ од 22.880,00 динара почев од 01.11.2018. године до исплате, на износ од 26.312,00 динара почев од 01.12.2018. године до исплате, на износ од 25.168,00 динара почев од 01.01.2019. године до исплате, на износ од 14.872,00 динара почев од 01.02.2019. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је део тужбеног захтев по основу материјалне штете због изгубљене зараде преко досуђеног износа од 251.680,00 динара до траженог износа од 430.548,80 динара са законском затезном каматом. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да

тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 190.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2233/23 од 14.09.2023. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба тужене и преиначена првостепена пресуда у побијаном усвајајућем делу одлуке о накнади нематеријалне и материјалне штете и у делу одлуке о трошковима поступка, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му по основу накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности исплати износ од 2.500.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, а по основу материјалне штете због изгубљене зараде износ од 251.680,00 динара, са законском затезном каматом и то: на износ од 11.440,00 динара почев од 01.04.2018. године до исплате, на износ од 25.168,00 динара почев од 01.05.2018. године до исплате, на износ од 24.024,00 динара почев од 01.06.2018. године до исплате, на износ од 26.312,00 динара почев од 01.07.2018. године до исплате, на износ од 24.024,00 динара почев од 01.08.2018. године до исплате, на износ од 25.168,00 динара почев од 01.09.2018. године до исплате, на износ од 26.312,00 динара почев од 01.10.2018. године до исплате, на износ од 22.880,00 динара почев од 01.11.2018. године до исплате, на износ од 26.312,00 динара почев од 01.12.2018. године до исплате, на износ од 25.168,00 динара почев од 01.01.2019. године до исплате, на износ од 14.872,00 динара почев од 01.02.2019. године до исплате, те је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 33.000,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правноснажну другостепену пресуду на основу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца дозвољена, али да није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Вишег суда у Суботици СПК 72/17 од 19.12.2017. године прихваћен је споразум о признању кривичног дела од 01.12.2017. године који је закључен између заменика ВЈТ Суботица и тужиоца као окривљеног и проглашено је да је тужилац извршио кривично дело неовлашћено држање опојне дроге из члана 246 а став 1. Кривичног законика, те је осуђен на казну затвора од годину дана коју ће издржавати у просторијама у којима станује на адреси у ..., улица ... број ... Судија који је донео напред наведену пресуду саопштио је тужиоцу да ће, пошто нема довољно наногица, његово присуство у просторијама у којима станује у време издржавања изречене казне бити контролисано путем фиксног телефона, као и да ће о почетку извршења казне добити писмено које ће садржати даље инструкције у вези изречене казне. У фебруару 2018. године, полицијски службеник ББ, иначе тужиочев комшија, је његовој мајци скренуо пажњу да је тужиоцу почело издржавање казне, а на њену примедбу да још нису добили ништа у вези тога, речено

јој је да можда неће ништа ни добити, те да тужилац може да излази само на сат, два, као и да се јаве ако тужилац због нечег треба да напушта кућу. Полицијски службеници ББ и ВВ су током истог месеца посетили тужиоца ради информативног разговора, када су му, између осталог, рекли да је започео са издржавањем казне затвора у кућним условима, на шта је тужилац бурно одреаговао и рекао да никакав папир у вези издржавања није добио, али га је полицијски службеник ББ уверавао у супротно, говорећи му да је пресуда донета 19.12.2017. године и да му је тада аутоматски почело издржавање казне. Уз усмену сагласност овог полицијског службеника, тужилац је провео два сата на свадби брата од тетке 20.04.2018. године, у периоду од 15,00 до 17,00 часова. Два, три месеца после свадбе тужиоцу је позлило и тада је његова мајка назвала полицијског службеника ББ како би тражила дозволу да одведе тужиоца на хитну, што је исти усмено дозволио. Дана 19.12.2018. године, мајка тужиоца је позвала истог полицијског службеника да га пита да ли је казна тужиоцу истекла, на шта јој је он потврдно одговорио и дао јој је број полицијског службеника ГГ у ... са упутством да га позове, који је телефонским путем потврдио да је тужилац издржао казну. Након тога, тужилац је почео да тражи посао и 01.07.2019. године засновао је радни однос у предузећу „Siemens“ д.о.о. Београд, где је радио до 31.12.2019. године. Такође, тужилац је 19.06.2019. године поднео захтев МУП-у за издавање путне исправе, која му је издата и уручена 12.07.2019. године. Дана 04.07.2019. године, тужиоцу је стигао позив од Управе за извршење кривичних санкција – Повереника за извршење ванзаводских санкција и мера да се 10.07.2019. године јави Одељењу за третман и извршење ванзаводских санкција и мера Окружног затвора у Зрењанину, ради припреме за извршење изречене казне по пресуди Вишег суда у Суботици СПК 72/17 од 19.12.2017. године, односно ради упознавања са правима и обавезама и начином реализације казне. Полицијски службеник ББ је обећао мајци тужиоца да ће му бити издата потврда да је издржао казну затвора, али када је иста дошла у Полицијску станицу у Новом Кнежевцу, саопштено јој је од стране форензичког техничара ДД да таква потврда не може бити издата. Након тога, мајка тужиоца је позвала начелника полиције ЂЂ, који јој је саопштио да такву потврду не може да јој изда. Тужилац се након пријема наведеног позива, путем браниоца, поднеском обратио Вишем суду у Суботици и Поверенику за извршење ванзаводских санкција и мера, наводећи да је казну издржао под надзором и по упутству ПУ Кикинда – ПС Нови Кнежевац, те да се предузму мере ради провере ових навода и спречи двоструко издржавање исте казне. И поред тога, тужилац је по наведеној пресуди Вишег суда у Суботици поново издржао казну затвора у трајању од једне године у просторијама у којима станује у периоду од 17.01.2020. године до 11.12.2020. године, када је решењем Вишег суда у Суботици КУО 82/20 од 20.11.2020. године пуштен на условни отпуст. Против полицијских службеника ББ и ВВ није вођен никакав казнени поступак. Тужилац је претходно правноснажно осуђиван и то пресудом Основног суда у Кикинди К 18/2012 од 30.01.2012. године, којом је био осуђен на новчану казну за извршено кривично дело из члана 246. став 1. Кривичног законика и пресудом Вишег суда у Зрењанину К 23/2011 од 12.03.2012. године, којом је био осуђен на три године затвора за извршено исто кривично дело.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је с позивом на одредбе члана 154. став 1, 172. став 1. и 200. Закона о облигационим односима, члана 12. став 1. и 4. Закона о извршењу кривичних санкција, члана 584. став 1. тачка 3. и 4. Законика о кривичном поступку, члана 5. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 35. Закона о путним исправа, донео одлуку којом је делимично усвојио тужбени захтев и досудио тужиоцу накнаду нематеријане штете

због неоснованог лишења слободe (повреда угледа, части, слободe и права личности) у траженом износу и накнаду материјалне штете због губитка зараде у висини минималне цене рада по сату, са становиштем да је штета проузроквана неправилним и незаконитим радом службеника МУП као органа тужене. Према образложењу првостепеног суда, иако поступање полицијског службеника ББ излази из надлежности полиције, овај суд је стекао утисак да је у полицијској станици у Новом Кнежевцу постојало уверење да је тужилац издржао предметну казну јер му у супротном не би била издата путна исправа, нити би се у вези тога приступило неопходним проверама, а да је то тако види се и по томе што против полицијских службеника ББ и ВВ није вођен никакав дисциплински или други казни поступак. Одлуку о досуђеној накнади материјалне штете, првостепени суд је образложио тиме да је тужилац био пријављен Националној служби за запошљавање као незапослено лице и да се запослио чим је био у прилици, па је по становишту овог суда то могао да учини и знатно раније да није био у обавези да по налогу наведеног полицијског службеника буде код куће у уверењу да издржава изречену казну затвора у кућним условима.

Другостепени суд није прихватио становиште првостепеног суда да постоји одговорност тужене за штету чију накнаду тужилац потражује у овом спору, сматрајући да је засновано на погрешној примени материјалног права. Према становишту тог суда, поступање полицијског службеника ББ, иако изван граница надлежности полиције, не представља адекватан узрок који је довео до издржавања изречене казне тужиоца пре добијања званичног позива за то, већ се издржавање казне за које тужилац тражи накнаду материјалне и нематеријалне штете може приписати искључиво његовој непажњи, односно кривици, што представља разлог за ослобођење од одговорности тужене. Ово из разлога што тужилац није био дужан да се придржава усмених упутстава добијених од полицијског службеника ББ у вези поступка отпочињања издржавања изречене казне, будући да је био обавештан од стране судије који је донео пресуду да ће о почетку издржавања казне добити писмено које ће садржати све даље инструкције у вези изречене казне. Како је поступајући судија укратко обавестио тужиоца о поступку отпочињања и упућивања на издржавање изречене казне, а тужиоцу је због претходно издржане казне затвора било познато да претходно мора примити писмени позив од надлежног повереника и истом се одазвати ради упознавања са правима и обавезама, нису постојали разлози да тужилац поступа по усменом налогу и упутству именованог полицијског службеника, тим пре што они противрече садржини обавештења примљеног од стране поступајућег судије. Сходно томе, на страни тужиоца је постојала дужност придржавања обавештења саопштеног од стране поступајућег судије, што је јасно подразумевало чекање писменог позива, а коју дужност тужилац није испоштовао. Осим тога, тужилац је у кривичном поступку имао браниоца адвоката, тако да се од њега очекивало да истог контактира и ангажује, као што је то учинио када је добио званичан позив за издржавање изречене казне, утолико пре што је бранилац стручно лице које би му могло пружити информације у вези поступка отпочињања и упућивања на издржавање изречене казне. Такође, по становишту другостепеног суда, тужиоцу не припада ни накнада материјалне штете по основу изгубљене зараде јер је у време издржавања изречене казне био незапослено лице, тако да није доказао постојање објективне могућности за стицање зараде. Из свих наведених разлога, другостепени суд је преиначио првостепени пресуду и одбио тужбени захтев као неоснован.

По оцени Врховног суда, становиште другостепеног суда засновано је на правилној примени материјалног права.

Према одредби члана 154. став 1. Закона о облигационим односима (у даљем тексту: ЗОО), ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Према одредби члана 155. овог закона, штета је умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и наношење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета). Према члану 189. истог закона, оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи (став 1), при чему се при оцени измакле користи узима у обзир добитак који се основано могао очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем (став 3). У погледу накнаде материјалне штете важи принцип потпуне накнаде који је прописан чланом 190. ЗОО према коме ће суд, узимајући у обзир и околности које су наступиле после проузроковања штете, досудити накнаду у износу који је потребан да се оштећеникова материјална ситуација доведе у оно стање у коме би се налазила да није било штетне радње или пропуштања. Чланом 200. истог закона прописано је да за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица, као и за страх, суд ће, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству (став 1.). Приликом одлучивања о захтеву на накнаду нематеријалне штете, као и висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (став 2.)

Према члану 172. став 1. ЗОО, правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

У конкретном случају, тужилац сматра да је незаконитим и неправилним радом органа тужене два пута издржао исту казну затвора у кућним условима, што је кривична санкција која се састоји у лишењу слобде и да је основ за накнаду штете по члану 584. став 1 тачка 3. и 4. Законика о кривичном поступку, а да је основ одговорности тужене у члану 172. став 1. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног суда, правилан је закључак другостепеног суда да је тужилац својим непажљивим поступањем, односно својом кривицом довео себе у ситуацију да два пута издржава исту казну затвора у кућним условима. Наиме, у конкретном случају тужилац није био дуже лишен слободе него што траје кривична санкција која му је изречена (а састоји се у лишењу слободе) због грешке или незаконитог рада органа који су надлежни за поступак отпочињања и упућивања на издржавање изречене казне, у ком случају би могао да тражи накнаду штете од државе по члану 172. став 1. ЗОО. Оценом изведених доказа је утврђено да је тужилац од стране судије који му је изрекао казну лишења слободе упозорен да ће о почетку извршења ове казне, односно њеног издржавања у кућним условима бити писмено обавештен тако што ће примити писмено од надлежног органа за извршење ванзаводских кривичних санкција које ће садржати све инструкције у вези изречене казне и у складу са којима треба да поступа. У складу са датим поукама и обавештењем од судије, тужилац је 04.07.2019. године примио позив од Управе за извршење кривичних санкција – Повереника за извршење ванзаводских санкција и мера да се 10.07.2019. године јави Одељењу за третман и извршење ванзаводских санкција и мера

Окружног затвора у Зрењанину ради припреме за извршење изречене казне, односно ради упознавања са правима и обавезама и начином реализације казне. На тај начин испоштована је процедура отпочињања издржавања изречене казне затвора у кућним условима. Тачно је да се од тужиоца не може очекивати да познаје процедуру, права и и обавезе прописане Законом о извршењу ванзаводских санкција и мера, али је баш због тога тужилац био дужан да се придржава упутстава добијених од стране поступајућег судије у вођеном кривичном поступку, што је јасно подразумевало чекање писменог позива од надлежног органа, а коју дужност тужилац није испоштовао. Чињеница да је полицијски службеник ББ приликом једног информативног разговора уверио тужиоца у супротно да му је аутоматски почело издржавање казне чим је донета пресуда којом му је ова казна изречена, што није било званично упутство ПС Нови Кнежевац чији је он службеник, нити је тужилац то могао сматрати као неко званично упутство, те да је тужилац по његовом уверавању самоиницијативно прихватио да не напушта просторије куће у којој живи без икаквог писаног позива са даљим инструкција о томе, може се приписати искључиво у кривицу тужиоцу, како је то правилно закључио другостепени суд. Дакле, по оцени Врховног суда, у конкретном случају тужена је са успехом доказао да је штета настала без њене кривице, прихватајући у свему разлоге које је о томе дао другостепени суд, без детаљног образлагања у смислу члана 414. став 2. ЗПП.

Из свих изложених разлога, нису основани ревизијски наводи тужиоца о погрешно примењеном материјалном праву.

Зато је Врховни суд, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**